

# Obsah

|                                                            |           |
|------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1 Úvod</b>                                              | <b>5</b>  |
| <b>2 Vymezení sociologie práva</b>                         | <b>7</b>  |
| 2.1 Sociologie a sociologický přístup                      | 7         |
| 2.2 Vymezení a předmět sociologie práva                    | 9         |
| 2.3 Sociologie práva a ostatní vědy                        | 13        |
| 2.4 Přínos sociologie práva pro právní vědu a právní praxi | 14        |
| <b>3 Hlavní představitelé sociologie práva</b>             | <b>16</b> |
| 3.1 Charles Montesquieu (1689—1755))                       | 16        |
| 3.2 Auguste Comte (1798—1857))                             | 17        |
| 3.3 Karel Marx (1818—1883))                                | 21        |
| 3.4 Emile Durkheim (1857—1917))                            | 23        |
| 3.5 Max Weber (1864—1920))                                 | 26        |
| 3.6 Eugen Ehrlich (1862—1922))                             | 32        |
| 3.8 Adam Podgorecki                                        | 35        |
| 3.9 Niklas Luhmann (1927)                                  | 36        |
| 3.10 Česká sociologie práva                                | 39        |
| 3.10.1 Tomáš Garrigue Masaryk                              | 39        |
| 3.10.2 Emanuel Chalupný (1879—1958))                       | 40        |
| 3.10.3 Inocenc Arnošt Bláha (1879—1960))                   | 42        |
| 3.10.4 Vladimír Kubeš (1908—1988))                         | 43        |
| <b>4 Vybrané směry sociologie práva</b>                    | <b>45</b> |
| 4.1 Charakteristika sociologicko právních směrů            | 45        |
| 4.2 Teorie volného práva                                   | 45        |
| 4.3 Zájmová jurisprudence                                  | 47        |
| 4.4 Sociologická jurisprudence                             | 48        |
| 4.5 Americký právní realismus                              | 49        |
| 4.6 Behaviorální jurisprudence                             | 50        |
| <b>5 Sociologický přístup k právu</b>                      | <b>51</b> |
| 5.1 Retrospektiva sociologických definic práva             | 51        |
| 5.2 Sociologické vymezení práva                            | 53        |
| 5.3 Konceptualizace přístupu k právu                       | 55        |
| <b>6 Sociokulturní systém a právo</b>                      | <b>57</b> |
| 6.1 Právo jako prvek kultury                               | 57        |

|          |                                                            |            |
|----------|------------------------------------------------------------|------------|
| 6.2      | Dominantní kultura, sociální subkultury a kontrakultury    | 63         |
| 6.3      | Sociokulturní systém a jeho změny                          | 65         |
| 6.4      | Enkulturační a akulturační sociokulturního systému         | 68         |
| 6.5      | Sociální chování a sociální jednání                        | 74         |
| 6.6      | Sociální jednání a sociální hodnoty                        | 77         |
| 6.7      | Institucionalizace sociálního chování                      | 82         |
| 6.8      | Ritualizace sociálního chování a proces institucionalizace | 85         |
| 6.9      | Normativní řád sociokulturního systému                     | 89         |
| 6.10     | Právo a neprávní normativní systémy                        | 97         |
| 6.11     | Sociální jednání a sociální instituce                      | 102        |
| 6.12     | Nezamýšlené důsledky sociálního jednání                    | 105        |
| 6.13     | Sociální deviace a anomie                                  | 108        |
| 6.13.1   | Sociální deviace obecně                                    | 108        |
| 6.13.2   | Základní přehled teorie deviace                            | 110        |
| 6.13.3   | Anomie                                                     | 116        |
| 6.14     | Sociální kontrola a právo                                  | 117        |
| 6.14.1   | Pojem sociální kontroly obecně                             | 117        |
| 6.14.2   | Socializace univerzální prostředek sociální kontroly       | 118        |
| 6.14.3   | Koncepty sociální kontroly                                 | 120        |
| <b>7</b> | <b>Právo a sociální realita</b>                            | <b>123</b> |
| 7.1      | Možnosti a meze práva                                      | 123        |
| 7.2      | Společenská efektivnost práva                              | 126        |
| 7.3      | Právní vědomí — pojem a struktura                          | 131        |
| 7.4      | Znalost práva                                              | 133        |
| 7.5      | Mínění o právu                                             | 136        |
| 7.6      | Postoje k právu                                            | 138        |
| 7.7      | Diferenciace právního vědomí                               | 142        |
| 7.8      | Právní komunikace                                          | 144        |
| 7.9      | Právo — právní vědomí — právní chování                     | 151        |
| 7.10     | Deskripce právního chování                                 | 153        |
| 7.11     | Analýza právního chování                                   | 155        |
| 7.12     | Funkce práva                                               | 157        |
| <b>8</b> | <b>Sociální empirie práva</b>                              | <b>161</b> |
| 8.1      | Empirické sociální výzkumy                                 | 161        |
| 8.1.1    | Empirické sociální výzkumy v Anglii                        | 162        |
| 8.1.2    | Sociálně hygienický směr ve Francii                        | 164        |
| 8.2      | Empirická sociologie                                       | 166        |
| 8.2.1    | Evropská empirická sociologie                              | 166        |
| 8.2.2    | Empirická sociologie v USA                                 | 169        |

---

|                                              |                                                        |            |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------|
| 8.3                                          | Vymezení sociologického výzkumu                        | 170        |
| 8.4                                          | Teoretická a empirická rovina sociologického poznání   | 173        |
| 8.5                                          | Metody sociologického výzkumu                          | 175        |
| 8.6                                          | Procedury sociologického výzkumu                       | 175        |
| 8.7                                          | Techniky sociologického výzkumu                        | 178        |
| 8.8                                          | Problematika měření v sociologii                       | 184        |
| 8.9                                          | Fáze sociologického výzkumu                            | 188        |
| 8.9.1                                        | Projekt sociologického výzkumu (přípravná fáze)        | 188        |
| 8.9.2                                        | Fáze sběru dat                                         | 191        |
| 8.9.3                                        | Fáze zpracování empirických dat sociologického výzkumu | 191        |
| 8.9.4                                        | Fáze interpretační                                     | 193        |
| 8.10                                         | Vybrané druhy sociologických metod a technik           | 194        |
| 8.10.1                                       | Sociometrie                                            | 194        |
| 8.10.2                                       | Sociotechnika                                          | 196        |
| <b>Výběr použité a doporučené literatury</b> |                                                        | <b>203</b> |
| <b>Obsah</b>                                 |                                                        | <b>205</b> |